

Sygn. akt: I C 365/15

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 8 września 2016 r.

Sąd Rejonowy w Chełmnie I Wydział Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący:	SSR Ewa Melkowska - Bublik
Protokolant:	st. sekr. sądowy Barbara Urtnowska

po rozpoznaniu w dniu 25 sierpnia 2016 r. w Chełmnie

sprawy z powództwa U. S. i K. S. (1)

przeciwko I. S. (1), I. S. (2)

zobowiązanie do złożenia oświadczenia woli

orzeka:

1. Oddała powództwo
2. Zasądza od powodów na rzecz pozwanej I. S. (2) kwotę 2.400,00 zł /dwa tysiące czterysta złotych/ z tytułu zwrotu kosztów procesu.

UZASADNIENIE

Powodowie U. S. i K. S. (1), wystąpili z pozwem przeciwko I. S. (1) i I. S. (2), w którym domagali się nakazania pozwanym złożenia oświadczenia woli, którego treścią jest przeniesienie własności nieruchomości dla której Sąd Rejonowy w Chełmnie prowadzi księgę wieczystą o numerze Kw (...) stanowiącej działkę ewidencyjną numer (...) o łącznej powierzchni 0,1077 ha, położoną w B., gmina C. na rzecz powodów U. i K. S. (1) tytułem zwrotu darowizny; zasądzenie od pozwanych na rzecz powodów zwrotu kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych. Nadto złożyli wnioski dowodowe.

W uzasadnieniu swojego stanowiska powodowie wskazali, że w dniu 6 maja 2003 r. strony zawarły w formie aktu notarialnego umowę darowizny nieruchomości - będącej wówczas własnością powodów - dla której Sąd Rejonowy w Chełmnie prowadzi księgę wieczystą o numerze Kw (...) stanowiącą działkę o numerze (...) o łącznej powierzchni 0,1075 ha, położoną w B., gmina C..

W §2 tej umowy zostało wskazane, iż powodowie darują pozwanym do ich majątku wspólnego wspomnianą wcześniej nieruchomość. Pozwani zaś zobowiązani są do sprawowania opieki nad darczyńcami.

Bezpośrednio po dokonaniu darowizny zachowanie pozwanych było poprawne, jednakże w ostatnim okresie pozwani nie zapewniają powodom jakiegokolwiek pomocy. Powodowie są osobami w podeszłym wieku i z uwagi na tę okoliczność wymagają stałej opieki - cierpią oni na liczne dolegliwości zdrowotne i mają właściwą swemu wiekowi ograniczoną sprawność fizyczną. Zdaniem powodów umowa ta ta rodzi po stronie obdarowanego moralny obowiązek

wdzięczności, który nabiera szczególnej wymowy, gdy do zawarcia umowy dochodzi między osobami najbliższymi, których powinność świadczenia pomocy i opieki wynika już z łączących strony umowy stosunków rodzinnych. Powodowie podejmowali kroki, aby uzyskać jakąkolwiek pomoc od pozwanych, jednakże taka inicjatywa nie spotkała się z pozytywną reakcją ze strony obdarowanych. Pozwany I. S. (1), według wiedzy darczyńców, przebywa obecnie za granicą i nie przejawia żadnej woli wsparcia

schorowanych rodziców. Natomiast pozwana zamieszkująca w tej samej miejscowości co powodowie zachowuje się w sposób stanowczo nieodpowiedni, poniżając powodów publicznie w obecności innych osób, awanturując się, a także stosując pod adresem groźby przeciwko zdrowiu i życiu. W powyższych okolicznościach powodowie nie mogą oczekiwać pomocy ze strony pozwanych, a działania pozwanych z całą pewnością spełniają przesłanki rażącej niewdzięczności w rozumieniu kodeksu cywilnego i dają podstawy do odwołania poczynionej darowizny na mocy art. 898§1 tejże ustawy.

W związku z dopuszczeniem się przez pozwanych względem powodów rażącej niewdzięczności, pismem z dnia 12 marca 2015 r. powodowie odwołali dokonaną darowiznę. Jednocześnie chcąc uniknąć konieczności występowania na drogę postępowania sądowego, powodowie wezwali pozwanych do przeniesienia na ich rzecz przedmiotu darowizny. Darczyńcy otrzymali w odpowiedzi pismo pozwanej z dnia 30 marca 2015 r., w którym ustosunkowała się ona w sposób negatywny do wystosowanego przez powodów żądania przeniesienia własności darowanej nieruchomości, równocześnie zaprzeczając wszelkim przejawom niewdzięczności ze strony obdarowanych.

Pozwaną I. S. (2) wniosła o oddalenie powództwa w całości, zasądzenie od powodów na rzecz pozwanej kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego wg norm przepisanych. Nadto złożyła wnioski dowodowe.

Pozwana stanowczo zaprzeczyła, aby dopuściła się rażącej niewdzięczności wobec powodów. Skierowane przeciwko niej zarzuty są bezpodstawne, a przedstawiony stan faktyczny odbiega od rzeczywistości. Faktem jest, iż w dniu 6 maja 2003r. powodowie przekazali pozwanym w formie darowizny działkę nr (...) o powierzchni 0,1075 ha położoną w B.. jednakże brak w akcie zapisu o rzekomej opiece nad darczyńcami o czym wspominają powodowie w pozwie.

Pozwana wskazała, że relacje pomiędzy nią a powodami były zawsze bardzo dobre, aż do czasu porzucenia rodziny przez syna powodów - pozwanego I. S. (1). Między byłymi małżonkami została podjęta rozmowa dotycząca podziału majątku tj. sprzedaży domu. Po dowiedzeniu się o zamiarze wyzbycia się nieruchomości a więc i darowanej działki, zachowanie powodów wobec pozwanej zmieniło się. Powodowie zaczęli dokuczać pozwanej, podpatrywać i śledzić każdy jej krok. Dla pozwanej takie postępowanie osób, z którymi miała uprzednio dobre stosunki było niezrozumiałe.

Zarzut, iż pozwani nie zapewniali opieki powodom jest również chybiony. Powodowie nigdy nie zwracali się do pozwanej o udzielenie jakiegokolwiek pomocy. Gdyby tak było, pozwana nie zostawiłaby ich w potrzebie.

Nadto, z aktu notarialnego umowy darowizny nie wynika konieczność opieki. Powodowie obecnie mieszkają z synem, któremu najprawdopodobniej darowali całe gospodarstwo na podstawie umowy dożywocia, wobec czego mają zapewnioną pomoc z jego strony

Pozwana stanowczo zaprzeczyła, aby kiedykolwiek poniżała powodów, awanturowała się i stosowała groźby przeciwko życiu i zdrowiu.

Pozwana dopiero z pisma w sprawie odwołania darowizny dowiedziała się o potrzebie opieki na powodami, którzy nigdy nie uskarżali się na brak pomocy, jak również o stosowaniu groźb przeciwko życiu i zdrowiu.

Pozwany I. S. (1) na rozprawie w dniu 10 listopada 2015r oświadczył, że chce się zrzec swojej części na rzecz mamy. Na rozprawie w dniu 10 listopada 2015r oświadczył, że „swoją część przepisze pod warunkiem, że rodzice dostaną całość budynku”.

Sąd ustalił, co następuje:

Strony stanowią rodzinę . Powodowie to rodzice I. S. (1) i byli teściowie I. S. (2). Pozwani zawarli związek małżeński w 1987r. W dniu 6 maja 2003r. powodowie darowali pozwanym przedmiotową działkę o powierzchni 0,1077ha nr (...) położoną w B., w celu budowy domu. Działka ta posiadała fundament i była położona w bezpośrednim sąsiedztwie domu powodów. Pozwani rozpoczęli budowę i jesienią tego samego roku zamieszkali w nowo wybudowanym domu. Z działki pozwanych nie było bezpośredniego dostępu do działki powodów, działka ta była ogrodzona. Stosunki między stronami układały się dobrze. Stosunki rodzinne pomiędzy stronami układały się dobrze. Strony się odwiedzały, spędzały wspólnie święta i uroczystości rodzinne.

Stopniowemu pogarszaniu ulegały jednak wzajemne stosunki między pozwanymi. W listopadzie 2014r. doszło do rozwodu I. i I. S. (1). Rozwód poprzedził okres około 6 lat pogarszania się stosunków małżeńskich. Przyczyną tego stanu rzeczy - jak twierdzi pozwana - było wiązanie się I. S. (1) z innymi, kolejnymi kobietami. Tego typu zarzuty również pozwany kierował wobec pozwanej. Małżeńskie nieporozumienia pozwanych budziły niepokój powodów. Pozwany wyjeżdżał za granicę, tam pracował,

zamierzał wyprowadzić się z domu. W późniejszym okresie przeprowadził się do pokoju syna. Jak twierdzi pozwana w maju 2014r. Pozwany wyprowadził się z domu. Pozwana, w sierpniu 2014r. gdy pozwany próbował powrócić, nie wyraziła na to zgody. Powodowie nie akceptowali takiego rodzaju stosunków między pozwanymi.

Powódka U. S. wspierała w okresie nieporozumień małżeńskich pozwaną. Jak twierdzi pozwana „teściowa strasznie rozpacziała, że dopiero co wybudowany dom a on się chce wyprowadzić”. W sytuacji małżeńskich nieporozumień stawała po stronie pozwanej.

Sytuacja pomiędzy pozwanymi miała wpływ na wzajemne relacje między stronami. Pozwana ostatni raz odwiedziła teściów w dniu matki 2014r. Do sierpnia 2014r., do momentu ślubu syna pozwanych wzajemne kontakty były w miarę poprawne. Radykalnej zmianie uległy po tym okresie stosunki między stronami. Pozwana nie odwiedzała teściów. Pozwany mieszkał poza domem, pracował za granicą jego kontakt z rodzicami ograniczał się do odwiedzin. W krótkim okresie po ślubie syna pozwani rozwiedli się - w listopadzie 2014r. Powódka zaczęła wówczas obwiniać I. S. (2) o to że nastąpił rozwód. Pozwani już po rozwodzie spotkali się wraz ze swoimi aktualnymi partnerami i uzgodnili, że sprzedadzą dom. Nie spotkało się to z aprobatą powódki. Po rozwodzie pozwanych powódka wypowiadała się w sposób niepoehlebny na temat pozwanej I. S. (2), na temat jej kontaktów z aktualnym partnerem życiowym.

Powodowie mają w trzech synów. Skonfliktowani są z I. S. (1) i A. S., który wraz z rodziną mieszka w tym samym domu co powodowie oraz ich żonami. Powodowie wystąpili również przeciwko żonie A. S., M. S. ze sprawą o odwołanie darowizny. Stosunki rodzinne są aktualnie złe. Dotyczy to relacji powodów z synami I. i A. oraz ich rodzinami. Trzeci syn mieszka w okolicach S. i tylko w relacjach z nim nie występują konflikty. W związku z tą sytuacją syn pozwanych K. S. (2) nie utrzymuje kontaktów ani z ojcem I., ani z dziadkami.

Dowód: - umowa darowizny z dnia 6 maja 2003r k. 7-8v

- zeznania świadków - A. K. k.29

- K. S. (3) k. 56v-60

- W. D. k. 60-60v

- A. S. k.57v- 58

- M. S. k.59v-60

- T. K. (1) k.60v

- K. S. (2) k.59 59v

- przesłuchanie powodów U. S. i K. S. (1) k.68- 69v

- przesłuchanie pozwanych I. S. (2) i I. S. (1) k.70-71

W tej sytuacji rodzinnej powodowie w dniu 12 marca 2015r. skierowali do pozwanych pismo w którym oświadczyli, że odwołują darowiznę działki nr (...). Jako przyczynę odwołania powołali rażąca niewdzięczność jakiej dopuścili się wobec nich pozwani. Rażąca niewdzięczność miała polegać na pozostawieniu powodów samych, chociaż wymagają pomocy z powodu wielu chorób i starczej niepełnosprawności. Pomimo próśb nie mogli liczyć na ich pomoc. Syn I. po rozwodzie często emigruje z kraju nie troszcząc się o nich, natomiast synowa dopuszcza się w stosunku do nich nagannych zachowań, awanturuje się, upokarza wyzwiskami, poniża w obecności innych osób, stosuje groźby przeciwko zdrowiu i życiu oraz prowadzi się niemoralnie. Powodowie wskazali, że takie zachowanie doprowadziło ich do ciężkiej depresji.

Pozwana I. S. (2) odniosła się do tego w piśmie z dnia 30 marca 2015r. W ciepłych słowach podziękowała za darowiznę, nawiązała do trudnej sytuacji rodzinnej jaka powstała w związku z rozpadem małżeństwa. Stwierdziła, że nie widzi możliwości zwrotu działki na której stoi dom

Dowód: - oświadczenie o odwołaniu darowizny z dnia 121 marca 2015r k.9 akt

- odpowiedź pozwanej z dnia 30 marca 2015r. k 10

Sąd zważył, co następuje:

Zgodnie z treścią art. 888§ 1 kc przez umowę darowizny darczyńca zobowiązuje się do bezpłatnego świadczenia na rzecz obdarowanego kosztem swego majątku

W myśl przepisu art. 898§ 1 kc darczyńca może odwołać darowiznę nawet już wykonaną, jeżeli obdarowany dopuścił się względem niego rażącej niewdzięczności.

Istotą darowizny jest to, że dochodzi ona do skutku w drodze umowy jednostronnie zobowiązującej, której treścią jest zarówno zobowiązanie darczyńcy do spełnienia świadczenia pod tytułem darmym na rzecz drugiej strony - obdarowanego, a co się z tym wiąże braku po drugiej stronie ekwiwalentu w postaci świadczenia wzajemnego. Cel darowizny to nieodpłatne przysporzenie na rzecz obdarowanego kosztem majątku darczyńcy. Nie ma znaczenia dla oceny charakteru pozwanego darowizny jej motyw.

W myśl art. 898§ 1 kc darczyńca może odwołać darowiznę nawet już wykonaną, jeżeli obdarowany dopuścił się wobec niego rażącej niewdzięczności. Darowizna nakłada na obdarowanego etyczny obowiązek wdzięczności. A więc przesłanki odwołania darowizny należy oceniać w kontekście tego pojęcia. Należy przez to rozumieć takie zachowania osoby obdarowanej, które są skierowane przeciwko darczyńcy świadomie i w nieprzyjaznym zamiarze, z wyłączeniem takich zachowań, które są popełnione w sposób niezamierzony, w zdenerwowaniu, w rozdrażnieniu a na dodatek w związku z zachowaniem samego darczyńcy.

Istotne tutaj znaczenie ma intencja, zamiar obdarowanego, a więc okoliczności budzące powszechną dezaprobatę społeczną, z jednoczesnym zrozumieniem tej sytuacji, opartym na obiektywnych przesłankach, sprzeczne z powszechnie przyjętymi normami postępowania.

Takich okoliczności zdaniem sądu, w świetle zgromadzonego materiału dowodowego, nie ma. Przeprowadzone postępowanie dowodowe wykazało, że stosunki między stronami uległy znacznemu pogorszeniu po rozwodzie stron. Jak wynika z przesłuchania powoda K. S. (1) „Z synem I. jesteśmy w dużej zgodzie. My odwołaliśmy synowi darowiznę, bo chodzi o synową. My nie chcemy synowej w tym domu.(...)Można by to sprzedać. Jakby sprzedali to musieliby zapłacić nam po 25 tysięcy złotych każdy za działkę". Z kolei z przesłuchania I. S. (1) wynika, że „Mama wyraziłaby zgodę na sprzedaż nieruchomości ale pod warunkiem, że musielibyśmy ją spłacić”.

W ocenie sądu nie zachodzą w sprawie okoliczności uzasadniające odwołanie darowizny. Fakt istnienia między stronami poprawnych stosunków do czasu rozvodu stron i pogorszenia się ich w związku z rozwodem pozwanych potwierdzają słuchani w sprawie świadkowie tj, A. K., T. K. (2), K. S. (3), W. D., A. S., M. S.. Zeznania świadka K. G. są mało istotne, albowiem świadek ta nie posiadała wiedzy na temat sytuacji między stronami. Świadek E. S. odnosząc się do sytuacji między stronami oceniła I. S. (2) jako osobę powodującą konflikty rodzinne, co jednak według oceny sądu nie znajduje potwierdzenia w materiale dowodowym w sprawie.

Oceniając zebrany w sprawie materiał dowodowy, zeznania świadków a także stanowisko samych stron, sąd doszedł do przekonania, że powodowie nie mieli podstaw faktycznych do dokonania odwołania darowizny. Nie zaistniały bowiem w świetle zebranego materiału dowodowego po stronie pozwanych, żadne okoliczności świadczące o rażącej niewdzięczności w świetle art. 898parlkc. Odnosząc się do stanowiska pozwanego, deklarującego gotowość przepisania swojego udziału na rzecz rodziców należy zauważyć, że sąd w tej sprawie badał fakt zaistnienia po stronie obdarowanej rażącej niewdzięczności o jakiej mowa w art. 898 par lkc a nie ewentualne plany obdarowanych co do rozporządzenia swoim udziałem w nieruchomości i ich motywy.

Mając powyższe na uwadze Sąd powództwo oddalił (pkt 1) i orzekł o kosztach procesu zasądzając w myśl art. 98 kpc od powodów na rzecz pozwanej koszty procesu, zastępstwa procesowego ,w kwocie 2400zł (pkt 2).